

Az ákáczpajzstetű elleni védekezés eredménye.

Irtá: Ratkovszky Károly, m. kir. főerdész.

Az „Erdészeti Lapok“ 1895. évi III. füzetében, az e tárgyban megjelent közleményben voltam bátor felemlíteni, hogy az ákáczpajzstetű terjedése elleni óvszerül a a legeltetés betiltásán és az ágak felnyesésén kívül, az alomnak összegyűjtését és elégetését ajánlottam egy érdekelt nagybirtokosnak.

Most már, miután a szükséges intézkedések az 1894/95. és 1895/96. évi télen foganatosították, beszámolhatok az elért eredményről is.

A pajzstetű ellen alkalmazásba vett védekezés-módot a Sopronvármegyéhez tartozó Újkér község határában fekvő, gf. Széchényi Kálmán v. b. t. t. birtokához tartozó, ugynevezett újmajori és szopori ákáczosokban úgy foganatosították, hogy 1894 év őszén összegyűjtötték az almot s az állab alatt található egyéb giz-gaszt és hulladékfát, melynek egyrészét az erdei munkások hazaszállították s tüzelőnek használták fel, másrészét pedig a helyszínén az erdőőri személyzet jelenlétében, a kellő óvatosság szemmel tartásával elégették; továbbá az 1895. és 1896. években januártól márczius hó végeig terjedt időszakok alatt az ákáczost akoronáig (2 ízben) felnyesték s a nyers ágfát eltávolították s végre az összes 153 k. holdnyi területből 9·53 k. holdat a legeltetés ellen is tilalmaztak, míg a többi mint bérbe adott legelőt, az egész legeltetési időszak alatt járta a ló, szarvasmarha és juh.

Az 1896. évi április hó végén történt részletes bejárás és vizsgálat alkalmakor tapasztaltam, hogy a pajzstetű fel-lépésének veszélyessége csökkenőben van s szemben az 1894. évben talált állapottal állithatom, hogy az apadás

legalább 25—30%-ra rugott a pajzstetük számát illetőleg, de észleltem egyuttal azt is, hogy a legeltetett és nem legeltetett állatokban — melyek különben határosak — lényeges, számokban kifejezhető különbség a pajzstetü mennyiségét illetőleg, nincs s csakis azt az általános igazságot tartva szemelött, hogy a legeltetés gyengíti a talaj erejét s termőképességét, ajánlom továbbra is annak lehető korlátozását, különösen rossz talajon ; bár szívesen elismerem, hogy az őszi lombhullás idejében s a szelek behatása folytán a földre kerülő pajzstetvek közül a legelő marha igen sokat össze-típorhat.

Eldöntetlen azonban, vajjon használ-e ez uton a legeltetés annyit, mint a mennyit máskülönben árthat. Ugyanezt mondhatom különben az általam ajánlott alomgyűjtésre vonatkozólag is, melyet gyakran megismételni a talaj termőerejének veszélyeztetése nélkül szintén nem lehet. Legfontosabbnak és leginkább célhoz vezetőnek vélem tehát a kellő időben foganatosított felnyesést és erre én is legmegfelelőbbnek tartom azt az időpontot, midőn a pajzstetvek az alsó ágakat ellepték, de a koronába még nem vándoroltak fel, t. i. a márczius közepétől — april közepéig tartó időszakot ; vagyis általában véve a hóolvadás után azonnal meg kell kezdeni a nyesést, mert a pajzstetü vándorlása akkor kezdődik. A termelt ág- és galyfa természetesen azonnal eltávolítandó, mert különben a pajzstetük nagy része ismét elhagyja a száradásnak induló ágakat s újból felkeresi az élő fákat, noha azt is tapasztaltam, hogy ilyen, kellő időben ki nem hordott ágakon sok pajzstetü maradt meg s a szükséges táplálék fogytával, úgy látszik, nem volt ereje elhagyni megtelepedésének első helyét, hanem éhen veszve, az illető ágrészen száradott el.

A felnyesés még akkor sem egészen haszontalan munka,

ha nem a pajzstetük vándorlása idejében foganatosítanók, mert az alsó, beárnyalt ágak távolittatván el, a pajzstetüt kedvencz megtelepedési helyétől fosztjuk meg s ezáltal némileg mégis megakadályozhatjuk szaporodásában. Ez alkalommal még felemlitem, hogy pajzstetüt találtam már nagyobb mennyiségben a vadgesztenyén, közönséges galagonyán, szőlőn, rózsán és a török mogyorón (kertben); ez az utóbbi cserje különösen érzékeny a pajzstetü károsításaival szemben s észleltem, hogy az ágak, a rovar tömeges fellépése esetén 1—2 év alatt elszáradnak. Valószínű, hogy itt más *Lecanium* faj pusztít, mint a nagy ellentálló képességgel bíró ákáczon. A pajzstetü ellenségei között az *Anthrribus varius*-on, a *Coccinellidák*: egész családján és *Coccophagus scutellaris*-on kívül különös említést érdemel a közönséges hangya is.

Végre még megjegyzem, hogy az eddig ajánlott és ismert irtási módok egyike sem teljesen alkalmas arra, hogy egyszerre kipusztithassuk a pajzstetüt, de a rovarnak tulságos elszaporodását mindenesetre megakadályozhatjuk; ez, tekintetbe véve az ákác nagy visszaszerző és ellentálló képességét, biztosítja ákáczosainak fenmaradását és jövedelmezőségét, de mindenesetre szemmel kell kísérni folyton a pajzstetüt s következetesen, okszerűleg kell foganatosítani ellene a védekezést, természetesen újabb kísérleteket is téve, hogy a gyökeres irtószert is megtalálhassuk.